

# Tak co, napíšeš tu esej nebo ne?

Oldřich Příklenk

V úterý 19:48 jsem projížděl instagram a v tu na mne vybařne to heslo: *Nestůj stranou...!* Pod tím je napsáno něco jako „literární soutěž s lidskoprávním zaměřením.“ Pochopil jsem tuto výzvu tak, že jsem si asi nyní měl sednout za počítač a napsat na toto téma esej. Chtěl jsem však raději stát stranou, a místo psaní eseje jsem tudíž začal sepisovat důvody, proč stranou nestát a skutečně tu esej napsat. Zde jsou:

„Služba pro společnost“, napadlo mne jako první důvod k psaní eseje, a ihned následoval tento myšlenkový pochod: „Napsáním eseje, která se týká lidskoprávních témat, budu šířit o problematice povědomí. Třeba budu moci svou esej otisknout někde v časopise, aby lidé o pomoci druhým více přemýšleli.“ Jistě by nyní někdo mohl namítnout, ale vždyť toto je taková vychytralá pomoc, která se schovává za egoistickým záměrem šířit ve společnosti povědomí o své osobě! Pokud by jedinec píšící lidskoprávní esej opravdu chtěl pomoci druhým, dávno by odjel do Afriky vyučovat děti, dejme tomu. Nebo minimálně by tento vychytralý intelektuál mohl doučovat Ukrajince češtinu. Nebudu nyní zabrouzdávat do toho, jaká z těchto nastíněných pomoci by přinesla největší užitek společnosti, protože to nemá příliš smysl řešit. Důležitá je ta pomoc samotná. Jenže by šlo namítnout: můžu vůbec pomáhat ostatním, když sám potřebuji pomoc? Když sám nemám všechny své osobní věci vyřešené? *Předtím, než půjdeš demonstrovat, uklid' si v pokoji*, káže Jordan Peterson. Bohužel však zapomíná, že přeci pomocí druhým člověk dělá i něco pro sebe.

*Pomoz sobě tím, že pomůžeš ostatním*, řekl americký filantrop John Templeton. To se dá v prvé řadě vykládat na banální úrovni tak, že pomáháním ostatním si člověk osvojí nové dovednosti, které v budoucnu pomůžou jemu. Když budu psát eseje, zlepším se v psaní, a to mi přinese užitek třeba v zaměstnání, nebo na univerzitě.

Je však evidentní, že tento druh myšlení „jak osobně benefitovat z pomoci druhým“ je neudržitelný, alespoň co se týče upřímné pomoci druhým. Nelze si službu druhým vnitřně obhajovat tím, že vlastně pomáhám i sobě. Z deontologického hlediska není důležitý jen výsledek činnosti, ale i její motivace, v tomto případě upřímná touha pomoci. Je tedy citát Johna Templetona zcela neplatný? Nemyslím si. Pomocí druhým se člověk totiž stává vstřícnější a otevřenější i sám k sobě. Kouzlo Vánoc a rozdávání dárků nespočívá v tom, že něco dostaneme, ale že můžeme něco z lásky dát. Nějakým záhadným způsobem bezpodmínečné obdarovávání ostatních obdarovává i nás. Nejenže necítíme, že bychom dáváním něco ztráceli, ale dokonce nás dávání samo obdarovává.

Nyní tak přemýšlím, že tu krásně píšu o pomoci druhým a všech těch benefitech, ale osobně tím teď nikomu nepomáhám. Pěkné argumenty mám, možnosti pomoci také (psát esej, doučovat Ukrajince...), tak co chybí? Co chybí pro ten hvězdný okamžik, kdy nebudu stát stranou. Třeba... se musí stát něco hrozného, např. musí začít válka, abych mohl vzít život do svých rukou. Existencialismus hovoří o mezním okamžiku, a např. Karl Jaspers tvrdí, že velká personální změna a uvědomění probíhá tváří v tvář smrti. Jediný problém s mezním okamžikem je, že není *teď*, nebo alespoň ne pro mne, neboť právě sedím za počítačem v pohodlí domova. Myslím, že nikdy ten pravý okamžik pro to nestát stranou nebude. Vlastně

by to byla velká miskoncepce o existencialismu, kdybychom si mysleli, že je třeba čekat na nějaký zaslíbený mezní okamžik. Vždyť Jean-Paul Sartre by po nás naopak chtěl, abychom místo prodlévání v „bad faith“ si uvědomili, že každým okamžikem máme možnost sami sebe a své okolí změnit.

Nyní už je zcela patrné, že oddaluju tu nepříjemnou pravdu, že tímto pravým okamžikem mohou být vlastně úplně všechny okamžiky, jen je třeba je proměnit do skutečné akce. Jediné, co člověka dělí od nestání stranou tak proto v konečném důsledku je *odvaha*. Odvaha skočit do života, nebát se odmítnutí a důvěřovat tomu, že ať se stane cokoli, službou druhým člověk nikdy nic nezkaží - věřím, že dobrými úmysly a dobrým srdcem člověk nejdál dojde.

A teď mi to došlo! Už vím, proč napsat tu esej! Musím jí napsat, abych alespoň začal nad tím „nestáním stranou“ přemýšlet. Vlastně... jen tím, že jsem sepsal důvody, proč stranou nestát, jsem se angažoval na svém vlastním životě. Není tak důležité, co jsem sepsal (je to vlastně velmi patetické), jako spíš fakt, že jsem se do té soutěže zapojil. Ještě nevím, co mi tato úvaha přinese, a co tím přinesu světu, ale vím, že kdybych to nezkusil a stál stranou, nepřinesu nic.

*...ted' když o tom tak přemýšlím, co mě brání vyzkoušet to doučování Ukrajinců?*